

არქეოლოგია

№ 4

THE SCIENTIFIC JOURNAL OF THE UNIVERSITY OF GEORGIA

ARCHAEOLOGY

რუსუდანის ვერცხლის მონეტები სამშვილდედან

კოლხური ბრინჯაო
სიცილიაზე

საქართველოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა

საქართველოს უნივერსიტეტის სამეცნიერო
ჟურნალი

ა რ ქ ე ო ლ ო გ ი ა

IV

ARCHAEOLOGY

The Scientific Journal of the University of Georgia

საქართველოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა

The University of Georgia Publishing House

თბილისი / Tbilisi

2020

საქართველოს უნივერსიტეტის არქეოლოგიის საერთაშორისო ცენტრი
International Archaeological Center of the University of Georgia
www.archaeology.ge

საქართველოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა © 2020

თბილისი, საქართველო

Printed at The University of Georgia

Tbilisi, Georgia

საავტორო უფლებები © 2020 ეკუთვნის საქართველოს უნივერსიტეტს. ყველა სახის ციფრული ან ბეჭდური სახით გავრცელება წინამდებარე ჟურნალში არსებული სტატიებისა და ფოტო-ვიზუალური მასალისა კომერციული მოგების მიზნით საქართველოს უნივერსიტეტთან შეთანხმების გარეშე აკრძალულია.

Copyright © 2020 All right reserved by the University of Georgia. Permission to make digital or hard copies of part or all of this work for personal or classroom use is granted without fee provided that copies are not made or distributed for profit or commercial advantage.

ჟურნალში წარმოდგენილი სამეცნიერო ამრები და შეხედულებები ეკუთვნით ავტორებს. საქართველოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა პასუხს არ აგებს სტატიების სამეცნიერო შინაარსზე.

No responsibility for the views expressed by authors in the "Archaeology" scientific journal of the University of Georgia is assumed by the editors or the publisher.

*„არქეოლოგია“ საქართველოს
უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალი,
საქართველოს უნივერსიტეტი.
საქართველო, თბილისი. 0175
მ. კოსტავას 77ა, კორპუსი IV
ტელ: (+995 99) 319915*

*"Archaeology" Scientific journal
of the University of Georgia,
The University of Georgia.
Georgia. Tbilisi. 0175
M. Kostava Street 77, Building IV
Tel: (+995 99) 319915*

Email: ug@ug.edu.ge

ISSN 2449-2922

საქართველოს უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალი „არქეოლოგია“
“Archaeology” the scientific journal of the University of Georgia

სამეცნიერო რედაქტორი
Scientific Editor

დავით ბერიკაშვილი
David Berikashvili

ტექნიკური რედაქტორი
Managing Editor

ნინო სუარიძე
Nino Suaridze

ყდის დიზაინერი
Designer

მარი ვერულაშვილი
Mari Verulashvili

რედაქტორი
Editor

მარინა ჟღენტი
Marina Zhgenti

სარედაქციო საბჭო
Editorial Board

დავით ლომიტაშვილი
David Lomitashvili

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული
სააგენტო
National Agency for Cultural Heritage Preservation of Georgia

გურამ გრიგოლია
Guram Grigolia

ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

დარეჯან კაჭარავა
Daredjan Kacharava

საქართველოს ეროვნული მუზეუმი
Georgian National Museum

იულონ გაგოშიძე
Julon Gagoshidze

საქართველოს ეროვნული მუზეუმი
Georgian National Museum

ვახტანგ ლიჩელი
Vakhtang Licheli

ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

მინდია ჯალაბაძე
Mindia Jalabadze

საქართველოს ეროვნული მუზეუმი
Georgian National Museum

ლევან ჭაბაშვილი
Levan Tchabashvili

საქართველოს უნივერსიტეტი
The University of Georgia

ნიკოლოზ მურგულია
Nikoloz Murgulia

საქართველოს ეროვნული მუზეუმი
Georgian National Museum

სარჩევი Contents

<i>ლევან ჭაბაშვილი</i> <i>Levan Tchabashvili</i>		
ფენომენების სისტემატიზირება პრეისტორიულ არქეოლოგიაში – კლასიფიკაცია, ტიპოლოგია.....	8	
Systematization of phenomena in prehistoric archaeology – classification, typology.....	14	
<i>გვანცა ვაჩაძე</i> <i>Gvantsa Vachadze</i>		
კოლხური ბრინჯაო კუნძულ სიცილიაზე (ინტერკულტურული ურთიერთობებისათვის აღმოსავლეთ შავიზღვისპირეთის ბერძნული კოლონიზაციის საწყის ეტაპზე).....	15	
Colckian bronze on the island of Sicily (For Intercultural Relations during the early Stage of Greek Colonization of the Eastern Black Sea Coast).....	23	
<i>გიორგი მწყერაძე</i> <i>Giorgi Mtskeradze</i>		
ფოხორაულების ნამოსახლარი (ისტორიულ-არქეოლოგიური მიმოხილვა).....	24	
Habitation site of Fokhorauls (Historical-archaeological review).....	31	
<i>შოთა თვალაძე</i> <i>Shota Tvaladze</i>		
ლითონის ისრისპირები სამშვილდედან.....	32	
Metal Arrowheads from Samshilde.....	40	
<i>დავით დარეჯანაშვილი</i> <i>Davit Darejanashvili</i>	<i>ნინო პატარიძე</i> <i>Nino Pataridze</i>	<i>მათე ახალაია</i> <i>Mate Akhalaia</i>
ფარავნის არქეოლოგიური ექსპედიციის მიერ 2019 წელს ჩატარებული გათხრების შედეგები.....		42
The 2019 excavation report carried out by Paravani Archaeological Expedition.....		74
<i>ნინო თავართქილაძე</i> <i>Nino Tavartkiladze</i>		
ხელოვნურად დეფორმირებული პრაქტიკის მატარებელი მოსახლეობის ეთნიკური ვინაობის საკითხის შესწავლისათვის (აღრეული შუასაუკუნეების სამთავროს სამაროვნის მაგალითზე).....		78
To study the issue of ethnic identity of the population with artificially deformed practices (Based on the example of the Early Middle Age Samtavro population).....		93
<i>ლევან კვახაძე</i> <i>Levan Kvakhadze</i>		
სამშვილდის ახლად გამოვლენილი ქვის ინდუსტრია.....		95
Newly discovered stone industry of Samshvilde.....		113
<i>დავით ბერიკაშვილი</i> <i>David Berikashvili</i>		
რუსუდანის ვერცხლის მონეტები სამშვილდედან (2019 წლის აღმოჩენა).....		120
Silver Coins of Queen Rusudan from Samshvilde (Discovery of 2019).....		142

„არქეოლოგია“ საქართველოს უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალი

დავით ბერიკაშვილი

David Berikashvili

თეა თორდია

Tea Tordia

სამშვილდის კერამიკული მონაპოვარის კონსერვაცია-რესტავრაცია (2016-2019 წლების მასალა).....	148
ინტერვიუ არქეოლოგ ჯუმბერ კოპალიანთან	168